

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการเริ่มต้นการพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ สิ่ง que เด็กได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต จะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมืองเรา ที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้เขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542 ก : คำนำ) การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยนับเป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะการพัฒนาในช่วงวัยนี้จะเป็นการกำหนดตัวบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยของเด็กในอนาคตได้จึงนับเป็นการวางรากฐานความรู้ที่สำคัญของเด็กปฐมวัยสำหรับเตรียมความพร้อมในการศึกษาที่สูงขึ้นในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่สนองตอบความต้องการตามวัยให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเต็มศักยภาพของแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับวัยรวมทั้งดำรงไว้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในสังคมไทย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้วางหลักและแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ดังในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 289 บัญญัติให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ และคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 41 บัญญัติให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 19 (9) บัญญัติให้เทศบาลเมืองพัทยา และ้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา และ มาตรา 17 (6) บัญญัติให้้องค์กรปกครองส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดย้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

2555-2559) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้อาณัติการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่เดิมมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมอนามัย ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ สถานศึกษาระดับปฐมวัยในความดูแลของกระทรวงมหาดไทย เขตพื้นที่ปกครองพิเศษ (กรุงเทพฯและเมืองพัทยา) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ของรัฐหรือของเอกชน) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน (ของรัฐหรือสถานประกอบกิจการ) กระทรวงกลาโหม (กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ) สำนักนายกรัฐมนตรี (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งส่วนราชการดังกล่าวต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กวัย 3 - 5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2 - 5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของรัฐบาล (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550 : 1 - 2)

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมที่อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 1) สอดคล้องกับที่อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 34 - 35) กล่าวว่างานที่สำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินการผิดพลาดก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จล้มเหลวและถ้าโรงเรียนใดที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการทางวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควรได้รับการยกย่อง การบริหารงานวิชาการจึงนับได้ว่ามีบทบาทสำคัญสูงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวต่อการบริหารโรงเรียน และสอดคล้องกับที่เสาวรส ชูศรี (2548 : 67) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญเพราะเป็นงานหลักที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในทุกด้าน ทั้งเรื่องของหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การกำกับติดตามวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการนิเทศซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาทั้งสิ้น

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจะเกิดผลดีขึ้นอยู่กับกระบวนการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนซึ่งเป็นงานหลักของผู้บริหารอันจะทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ สำหรับเด็กปฐมวัยนี้มุ่งพัฒนาการและเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับต่อไป (อรุณี เขตนิมิต. 2547 : 3 ; อ้างอิงจาก วันเพ็ญ พิศาลพงศ์. 2533. **ทางเลือกของปฐมวัย**) สอดคล้องกับที่รัศมี ตันเจริญ (2542 : 59) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัยนั้นมีความแตกต่างจากการบริหารงานวิชาการในระดับการศึกษาอื่น คือ ในการบริหารงานวิชาการในระดับที่สูงขึ้นไปจะมุ่งเน้นในเรื่องเนื้อหาสาระทางวิชาการแต่สำหรับเด็กปฐมวัยนี้มุ่งพัฒนาการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อพร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับการศึกษาภาคบังคับ

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับต่ำ ดังเช่นผลการวิจัยของจรรยา ชินสี (2552 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันยังพบปัญหาบุคลากรขาดประสบการณ์ ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่มีความร่มรื่นที่จะตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมภายในการจัดมุมประสบการณ์ไม่ครอบคลุมกิจกรรมของเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่มีการกำหนดนโยบายและแผนที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้ปกครองและชุมชนมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์และการประเมินผลพัฒนาการ บุคลากรได้รับการพัฒนาโดยการให้ทุนการศึกษาต่อแต่ยังไม่ครบทุกคน ไม่มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเด็กเล็กมีฟันผุ สอดคล้องกับพิมพ์มาดา บุญศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้กล่าววาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โลกทรายอยู่ในระดับน้อย กระบวนการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยถึงค่อนข้างน้อย และผลผลิตด้านผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยถึงค่อนข้างน้อย และกล่าวว่า จากผลการวิจัยถือว่าผลสัมฤทธิ์การตัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โลกทรายยังอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับผลงานวิจัยของทัศนีย์ นาคุณทรง (2550 : 89 - 91) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที่มีต่อปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับฉนิพนต์ ปัทมเสวี (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการและปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 13) ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาการเลี้ยงดูโดยสถานพัฒนา อายุ 3 - 5 ปี รูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ยังขาดคุณภาพในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็ก จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก เช่น ให้เด็กเรียนโดยท่องจำเพียงอย่างเดียวไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดตั้งแต่เล็ก การเร่งสอน อ่าน เขียน คิดเลข การเรียนการสอนโดยขาดความเข้าใจปรัชญาพื้นฐานที่มีการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งขาดการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานศูนย์เด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

ผลจากการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการ ดังนี้ ไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรงบประมาณ และข้อจำกัดอื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า รวมถึงพบว่าปัญหาที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่อยู่ในชนบท จากผลสำรวจการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยหลายครั้งที่ผ่านมา สรุปได้ว่าประมาณ 1 ใน 5 ของเด็กในช่วงอายุ 3 - 5 ปีแรกจะมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า หรือค่อนข้างล่าช้า มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้ ยังพบว่าพัฒนาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

ด้านอารมณ์ สังคมของเด็กไทย และความคิดสร้างสรรค์อ่อน ซึ่งความสามารถในด้านอารมณ์ และ สังคมนั้น จะมีผลต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และความสำเร็จของชีวิตในอนาคต (มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2551 : 8)

สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทองนั้น พบว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางท่านไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตร และยังขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังขาดการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพราะขาดบุคลากรทำให้ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำงานทุกอย่าง การรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสามขวบมาเรียนร่วมกับเด็กสามขวบ ทำให้ไม่สามารถจัดประสบการณ์เรียนรู้ไม่ได้เท่าที่ควร และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดงบประมาณและไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ ทำให้สื่อที่ได้มาไม่ตรงตามความต้องการ และครูผู้ดูแลเด็กบางท่านไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสื่อ ผู้ดูแลเด็กบางท่านไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ทำให้ไม่รู้ว่าจะประเมินใดมีประสิทธิภาพ และไม่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง เพื่อหาจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานอื่นๆ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ที่จะนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับความมีประสิทธิภาพในการ บริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งตามขั้นตอนการเก็บข้อมูลเป็น 3 ชั้น มีประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ชั้นสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง

2.1.1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ประชากร ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ที่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลการ ประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ระดับดีเด่นของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 5 คน

2.1.2 ชั้นสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ ต้องมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา หรือมีประสบการณ์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาใน หน่วยงานทางการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

2.2 ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำ กว่าระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีประสบการณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานในหน่วยงานทางการศึกษา หรือการบริหารงานการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 17 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และนักวิชาการศึกษา

2.3 ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ประชากร ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ซึ่งในปีงบประมาณ 2554 มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง จำนวน 138 ศูนย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง จำนวน 103 คน โดยใช้ตารางสุ่มกำหนดขนาดตัวอย่างของ เกรซี และมอร์แกน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2549 : 66)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง

3.2 ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง

3.3 ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง

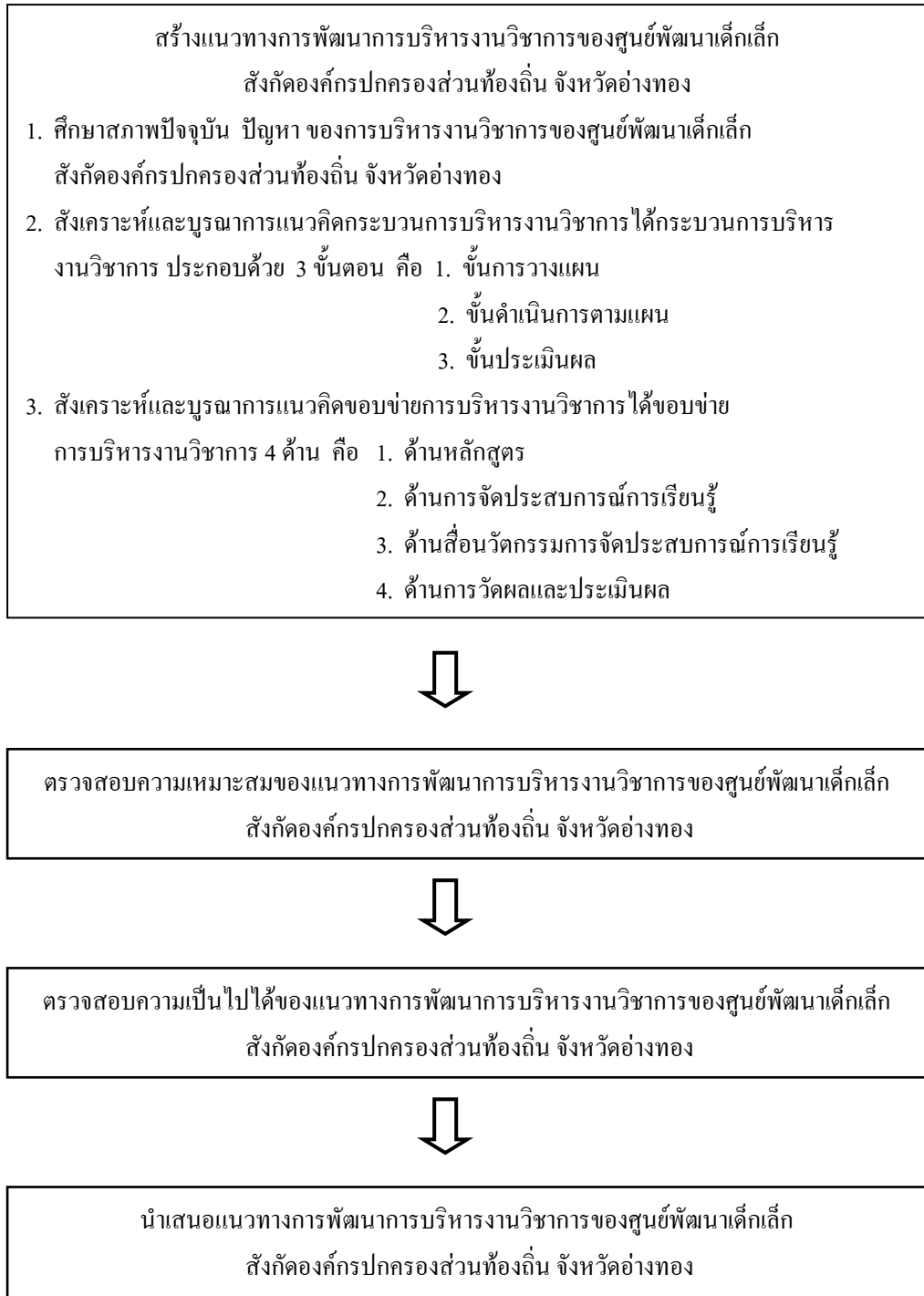
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง จากเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537 : 7-18) ; อัมภา บุญช่วย (2537 : 9-14) ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 5-6) ; กมล ภูประดิษฐ์ (2545 : 7-8) ; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546 : 37-39) ; พิเศษภูฏ์ คงปัดถา (2544 : 14) ; ฟาโยล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 15 ; อ้างอิงจาก Fayol. 1916. **Principles of Management**) ; นิวแมน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 15 ; Newman. 1950. **Administrative Action**) ; แคมป์เบล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 15 ; Campbell. 1958. **Administrative Behavior in Education**) และขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของเขาวพา เดชะคุปต์ (2542 ข : 68 - 72) แนวดำเนินงาน ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ (2548 : 7) และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เล่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) ซึ่งได้นำแนวคิดดังกล่าวมาสังเคราะห์และบูรณาการ โดยสามารถสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁹

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ขั้นตอนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของงานในด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการตามแผน และขั้นประเมินผล

1. ขั้นวางแผน หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าอย่างมีขั้นตอนและรอบคอบจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางานและกำลังงบประมาณ เพื่อให้งานที่ได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นดำเนินการตามแผน หมายถึง การนำแผนงานไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3. ขั้นประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และตรวจสอบความก้าวหน้าในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง การพัฒนางาน และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานต่อไป

ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยวัดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ระดับคะแนนความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยวัดความคิดเห็นจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอ่างทอง หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์ และการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอ่างทองจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนมาให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

10

ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก (3 ขวบ) รับถ่ายโอนจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 103 ศูนย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักวิชาการศึกษาและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำแนวทางที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปใช้ต่อไป
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง สามารถนำไปพัฒนาให้ได้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น